

Kestävän kehityksen toimikunnan kokoukselle 9.5.2017

Kestävän kehityksen kansallisen seuranta- ja arviointijärjestelmän kuvaus

Sisältö

1	Tausta.....	2
2	Lähtökohdat seuranta- ja arviointijärjestelmälle.....	3
	2.1 Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumus on Suomen tulkinta globaalista kestävän kehityksen toimintaohjelmasta.....	3
	2.2 Agenda2030:n tavoitteiden, kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumuksen ja hallituksen Agenda 2030 -selonteon seuranta ja arviointi – käsitteellistä selkeytystä	4
3	Seurantajärjestelmän kuvaus.....	5
	3.1 Tavoitteena on tietoon perustuva moniääninen tulkintakeskustelu, joka tukee kestävää kehitystä edistävää politiikkaa	5
	3.2 Korit luovat kehikon tulkinnalle.....	5
	3.3 Tulkintakeskustelu perustuu indikaattorikoreihin ja pohjatulkintaan	7
	3.4 Tulkintakeskustelu tapahtuu rullaavasti VNK:n ylläpitämällä alustalla.....	7
	3.5 Kestävän kehityksen tila ja tulevaisuus -tilaisuudessa katsotaan vuosittain kokonaiskuva..	7
	3.6 Nelivuositainen raportti	7
4	Indikaattoreiden ja tulkinta-alustan käyttöönotto	8
	4.1 Indikaattoreiden päivitys ja seurantajärjestelmän toiminnan arviointi.....	8
	Liite: Kestävän kehityksen seurannan kori- ja indikaattorikokonaisuus	9

1 Tausta

Kestävän kehityksen tilaa ja edistymistä on Suomessa jo pitkään seurattu kestävän kehityksen indikaattorikokoelmalla. Indikaattorikokoelma päivitettiin viimeksi vuonna 2013. Nykyisessä indikaattorikokoelmassa on 39 indikaattoria, jotka liittyvät kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumuksen kahdeksaan tavoitteeseen.

Kestävän kehityksen indikaattoritiedon hyödyntämiselle kestävää kehitystä koskevassa kansallisessa keskustelussa ja poliittisessa päätöksenteossa ei kuitenkaan ole ollut vakiintuneita tapoja, ja indikaattoreiden hyödyntäminen on osin tästä syystä ollut vähäistä.

Agenda2030:n toimeenpanoa koskevassa valtioneuvoston selonteossa "Kestävän kehityksen Suomi – pitkäjänteisesti, johdonmukaisesti ja osallistavasti" hallitus on päättänyt vahvistaa kansallista keskustelua kestävän kehityksen tilasta ja toimenpiteistä. Hallitus päätti, että Suomeen

"luodaan kestävän kehityksen seuranta- ja arviointijärjestelmä, jonka osana oleva kansallinen indikaattorikokoelma mahdollistaa yhteistä oppimista ja ymmärryksen lisäämistä sekä moniäänisten tulkintojen tekemistä" (selonteon toimenpide C3).

Hallitus päätti myös kestävän kehityksen indikaattoreiden päivityksestä:

"Valtioneuvoston kanslian johdolla päivitetään nykyinen kestävän kehityksen indikaattorikokoelma vastaamaan kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumuksen, Agenda2030:n kansallisen toimeenpanon sekä tämän toimeenpanosuunnitelman seurantarpeita. Indikaattorikokoelman päivityksen yhteydessä sovitaan myös indikaattoritiedon moniäänisen tulkinnan mahdollistavasta järjestelmästä. Työssä hyödynnetään viimeaikaisia pohjoismaisia ja muita kansainvälisiä tutkimuksia ja selvityksiä, muun muassa koskien BKT:tä täydentäviä indikaattoreita." (toimenpide 4.2)

Selonteon toimeenpanoa ennakoiden valtioneuvoston kanslia kutsui syksyllä 2016 koolle Agenda2030:n toimeenpanon kansallista seurantaan valmistelevan asiantuntijaverkoston, jonka tehtäväksi annettiin:

"1) Muodostaa kokonaisnäkemys siitä, miten nykyiset kestävän kehityksen indikaattorit vastaavat nykyisiä ja tulevia tietotarpeita kestävän kehityksen tilan seurannalle ja arvioinnille Suomessa Agenda2030:n ja Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumuksen valossa.

2) Laatia kokonaisnäkemysten pohjalta esitys kestävän kehityksen indikaattoreista. Määrittää kestävän kehityksen kannalta keskeisiä asioita, joiden seuranta on oleellista, mutta joita koskevaa seurantatietoa ei saada indikaattoreista, sekä esittää näihin kysymyksiin sopivia seurantamekanismeja.

3) Tukea valtioneuvoston kansliaa kokonaisvaltaisen kansallisen toimeenpanon seuranta- ja arviointijärjestelmän laadinnassa Agenda2030:lle."

Seurannan asiantuntijaverkosto on toimeksiannon pohjalta työskennellyt lokakuusta toukokuuhun kokoontuen yhteensä kahdeksaan kokoukseen, kahteen työpajaan sekä lukuisiin pienryhmäkokouksiin.

Seurannan asiantuntijaverkosto on yhdessä valtioneuvoston kanslian ja kestävän kehityksen toimikunnan sihteeristön kanssa päättänyt tämän asiakirjan liitteenä olevaan indikaattori- ja korikokonaisuuteen, jolla syksystä 2017 eteenpäin seurataan kestävän kehityksen tilaa Suomessa.

Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä ettei Suomessa seurattaisi Agenda2030:n 17 tavoitteen ja 169 alataavoitteen kansallista toteutumista. Tämä tapahtuu vuosittain YK:n tilastotoimikunnassa sovittujen 231 globaali-indikaattorin kautta. YK kokoaa näiden tietojen pohjalta vuosittain kestävän kehityksen globaalia edistymistä kuvaavan SDG Progress Reportin, jota käsitellään vuosittain heinäkuussa järjestettävässä YK:n seurantakokouksessa (HLPF, High Level Political Forum on Sustainable Development). Globaali-indikaattorit eivät kuitenkaan ole riittäviä kuvaamaan Suomen kansallisia kestävän kehityksen haasteita, ja siksi tarvitaan erillisiä kansallisia kestävän kehityksen indikaattoreita.

2.2 Agenda2030:n tavoitteiden, kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumuksen ja hallituksen Agenda 2030 -selonteon seuranta ja arviointi – käsitteellistä selkeytystä

	Seurannan / arvioinnin kohde		
	Agenda2030:n tavoitteiden toteutuminen Suomessa	Edistyminen kohti kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumuksen tavoitteita	Hallituksen Agenda2030 -selonteon toimeenpano
Seuranta	Vuosittain YK:n tilastotoimikunnan määrittelemän indikaattorikokoelman kautta	<u>Tämän asiakirjan seuraavissa kohdissa kuvatus seurantajärjestelmän mukaisesti</u>	Vuosittain hallituksen vuosikertomuksessa eduskunnalle (selonteon toimenpide 4.1) Lisäksi selonteon toimenpiteiden omilla seurantamekanismeilla
Arviointi	Kokonaisvaltaisella ja riippumattomalla arvioinnilla neljän vuoden välein (Selonteon kohta 4.5)	Kokonaisvaltaisella ja riippumattomalla arvioinnilla neljän vuoden välein (Selonteon kohta 4.5)	Kokonaisvaltaisella ja riippumattomalla arvioinnilla neljän vuoden välein (Selonteon kohta 4.5) Lisäksi Valtiotalouden tarkastusvirasto VTV lausuu hallituksen vuosikertomuksesta sekä antaa arvionsa hallinnon toimien vaikuttavuudesta suhteessa Agenda2030 tavoitteisiin määräajoin.

Taulukko: Agenda2030:n, kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumuksen sekä hallituksen selonteon seurannan ja arvioinnin mekanismit

Edellä olevan taulukon tavoitteena on selkeyttää toisaalta seurannan ja arvioinnin, ja toisaalta Agenda2030:n, kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumuksen, ja hallituksen selonteon välistä suhdetta.

Seuranta ja arviointi muodostavat toisiaan tukevan ja täydentävän kokonaisuuden. Seurannan asiantuntijaverkosto ei kuitenkaan oman toimikautensa puitteissa ehtinyt juurikaan keskustella arvioinnista. Selonteossa hallitus on sitoutunut riippumattoman arvioinnin toteuttamiseen nelivuositain, ja lisäksi VTV on ilmoittanut suorittavansa Agenda2030:n toimeenpanotyöhön hallinnossa kohdistuvaa arviointia. Arviointi tuo seurannan rinnalla selvää lisäarvoa. Se syventää ymmärrystä siitä mitkä asiat toimivat tai eivät toimi, ja mistä syystä. Arviointi myös auttaa hahmottamaan systemaattisesti toiminnan merkityksellisyyttä ja suuntaamaan voimavaroja asioihin,

jotka vaativat lisätyötä. Arvioinnin kokonaisvaltaisesta järjestämisestä on tarpeellista käydä jatkokeskustelua.

Seurantaverkosto ei ole työssään myöskään pyrkinyt identifioimaan Agenda2030:n tavoitteiden ja alatavoitteiden mukaisia indikaattoreita, koska nämä indikaattorit on jo määritelty YK:n tilastotoimikunnan johtamassa asiantuntijaprosessissa.

Seurantaverkosto ei ole myöskään keskittynyt hallituksen selonteon seurantaan, koska hallitus on selonteossa sitoutunut raportoimaan toimeenpanosta eduskunnalle hallituksen vuosikertomuksessa, ja koska selonteon keskeisillä toimenpiteillä on jo olemassa olevia yksityiskohtaisia seurantamekanismeja.

3 Seurantajärjestelmän kuvaus

3.1 Tavoitteena on tietoon perustuva moniääninen tulkintakeskustelu, joka tukee kestävästä kehitystä edistävää politiikkaa

Lähtökohtana seurantaverkoston työssä on ollut, että kestävä kehityksen indikaattorikokoelma vaatii tuekseen yhteisen indikaattoreiden tulkintajärjestelmän, jossa muutoksen merkitystä tarkastellaan kestävä kehityksen näkökulmasta ja suhteessa kestävä kehityksen tavoitteisiin, ja se kytketään tiiviisti poliittisen päätöksenteon prosesseihin. Näin tuotettu indikaattoritieto saadaan parhaaseen mahdolliseen käyttöön poliittisen ja muun päätöksenteon tukena.

Uuden seurantajärjestelmän tarkoituksena on

- a) tuottaa systemaattisesti kerättyä objektiivista indikaattoritietoa yhteiskuntasitoumuksen tavoitteiden kannalta merkittävistä asioista,
- b) synnyttää moniäänistä tulkintakeskustelua indikaattoreiden arvojen muutoksen merkityksestä kestävä kehityksen näkökulmasta, sekä
- c) tuottaa poliittisen päätöksenteon näkökulmasta relevanttia tietoa ja näkemyksiä politiikan kytkennöistä kestävä kehityksen kysymyksiin.

3.2 Korit luovat kehikon tulkinnalle

Kestävä kehityksen seuranta perustuu yhteiskuntasitoumuksen kahdeksaan tavoitteeseen ja niiden sisältökuvauksiin¹. Ne piirtävät kuvan Suomesta vuonna 2050. Sitoumuksen tavoitteet sisältökuvauksineen ovat kuitenkin ajallisesti etäisiä ja osin abstrakteja, mistä johtuen niistä on hankala johtaa arkipäivän politiikkaa tukevia indikaattoreita ja käydä indikaattoreiden arvon muutokseen perustuvaa tulkintakeskustelua.

Jotta sitoumuksessa kuvattu tavoitetila voitaisiin kytkeä arkipäivän poliittiseen päätöksentekoon jossa myös aikajänne on lyhyempi, tarvitaan apuväline indikaattoreiden ja niiden tulkinnan jäsentämiseksi.

Seurannan asiantuntijaverkostossa jäsentämisen työkaluksi hahmotettiin kymmenen indikaattorikoria, joista kukin sisältää noin neljä indikaattoria ja kytkeytyy useaan sitoumuksen kahdeksasta tavoitteesta. Korit kohdentavat huomion poliittisen päätöksenteon kannalta merkittäviin kokonaisuuksiin, joilla kaikilla on yhteys useaan yhteiskuntasitoumuksen tavoitteeseen. Korit toimivat myös tulkintakeskustelun viitekehystenä ja viestinnän välineinä.

¹ Sitoumuksen tavoitteet ovat 1. Yhdenvertaiset mahdollisuudet hyvinvointiin; 2. Vaikuttavien ihmisten yhteiskunta; 3. Työtä kestävästi; 4. Kestävät yhdyskunnat ja paikallisyhteisöt; 5. Hiilineutraali yhteiskunta; 6. Resurssiviisas talous; 7. Luonnon kantokykyä kunnioittavat elämäntavat; ja 8. Luontoa kunnioittava päätöksenteko, ks. <http://kestavakehitys.fi/sitoumus2050/tavoitteet>

Koreja ja niihin kuuluvia indikaattoreita on työstetty sekä seurannan asiantuntijaverkoston kokouksissa että korikohtaisissa pienryhmäkokouksissa.

Indikaattorikorit:

Korin nimi	Kytkeytyminen sitoumuksen tavoitteisiin
Julkiset hankinnat ja kuluttaminen	4. Kestävän yhdyskunnat ja paikallisyhteisöt 7. Luonnon kantokykyä kunnioittavat elämäntavat 8. Luontoa kunnioittava päätöksenteko
Resurssiviisas talous ja hiilineutraali yhteiskunta	3. Työtä kestävästi 4. Kestävät yhdyskunnat ja paikallisyhteisöt 5. Hiilineutraali yhteiskunta 6. Resurssiviisas talous 8. Luontoa kunnioittava päätöksenteko
Luonnon ja ympäristön tila	7. Luonnon kantokykyä kunnioittavat elämäntavat 8. Luontoa kunnioittava päätöksenteko
Asuminen ja yhdyskunnat	1. Yhdenvertaiset mahdollisuudet hyvinvointiin 2. Vaikuttavien ihmisten yhteiskunta 4. Kestävät yhdyskunnat ja paikallisyhteisöt 6. Resurssiviisas talous
Yhteiskunnallinen eriarvoisuus	1. Yhdenvertaiset mahdollisuudet hyvinvointiin 2. Vaikuttavien ihmisten yhteiskunta 3. Työtä kestävästi 4. Kestävät yhdyskunnat ja paikallisyhteisöt
Syrjäytyminen ja yhteiskunnallinen osallisuus	1. Yhdenvertaiset mahdollisuudet hyvinvointiin 2. Vaikuttavien ihmisten yhteiskunta 3. Työtä kestävästi 4. Kestävät yhdyskunnat ja paikallisyhteisöt
Koulutus ja osaamisen kehittäminen	1. Yhdenvertaiset mahdollisuudet hyvinvointiin 2. Vaikuttavien ihmisten yhteiskunta 3. Työtä kestävästi 5. Hiilineutraali yhteiskunta 6. Resurssiviisas talous 7. Luonnon kantokykyä kunnioittavat elämäntavat 8. Luontoa kunnioittava päätöksenteko
Terveyden edellytykset	1. Yhdenvertaiset mahdollisuudet hyvinvointiin 4. Kestävät yhdyskunnat ja paikallisyhteisöt 7. Luonnon kantokykyä kunnioittavat elämäntavat 8. Luontoa kunnioittava päätöksenteko
Työelämä, laatu ja muutos	1. Yhdenvertaiset mahdollisuudet hyvinvointiin 3. Työtä kestävästi 5. Hiilineutraali yhteiskunta 6. Resurssiviisas talous
Globaali vastuu ja johdonmukaisuus	1. Yhdenvertaiset mahdollisuudet hyvinvointiin 2. Vaikuttavien ihmisten yhteiskunta 3. Työtä kestävästi 4. Kestävät yhdyskunnat ja paikallisyhteisöt 5. Hiilineutraali yhteiskunta 6. Resurssiviisas talous 7. Luonnon kantokykyä kunnioittavat elämäntavat 8. Luontoa kunnioittava päätöksenteko

Korien kytkentää yhteiskuntasitoumuksen tavoitteisiin visualisoi netin kautta aukeava kuva:
http://prezi.com/xklcqadpa1zg/?utm_campaign=share&utm_medium=copy

3.3 Tulkintakeskustelu perustuu indikaattorikoreihin ja pohjatulkintaan

Kuhunkin indikaattorikoriin liittyy noin neljä indikaattoria jotka visualisoidaan kuvina, sekä indikaattoreiden arvon muutokseen perustuva pohjatulkinta, jonka tekee lähtökohtaisesti pienryhmävaiheessa korin indikaattoreiden määrittelyä koordinoanut viranomaistaho. Pohjatulkinnassa indikaattoreiden arvon muutos kytketään kestävään kehitykseen mm. yhteiskuntasitoumuksen periaatteiden kautta. Pohjatulkinnan tarkoituksena on luoda kuva indikaattoreiden arvon muutoksen merkityksestä kestäväen kehityksen näkökulmasta. Pohjatulkinnan laadinnassa hyödynnetään indikaattoreiden lisäksi myös muuta olemassa olevaa tutkimus- ja arviointitietoa.

Pohjatulkinnan jälkeen käynnistetään avoin keskustelu, jossa kuka tahansa voi esittää oman tulkintansa indikaattoriarvojen muutoksen merkityksestä, ja myös tuoda keskusteluun mukaan täydentävää indikaattoritietoa. Tavoitteena on indikaattoritietoon perustuva avoin ja moniääninen tulkintakeskustelu, joka luo syötteitä myös poliittiselle päätöksenteolle.

3.4 Tulkintakeskustelu tapahtuu rullaavasti VNK:n ylläpitämällä alustalla

Tulkintakeskustelu tapahtuu valtioneuvoston kanslian kestäväkehitys.fi -sivustolle luotavalla seuranta-alustalla.

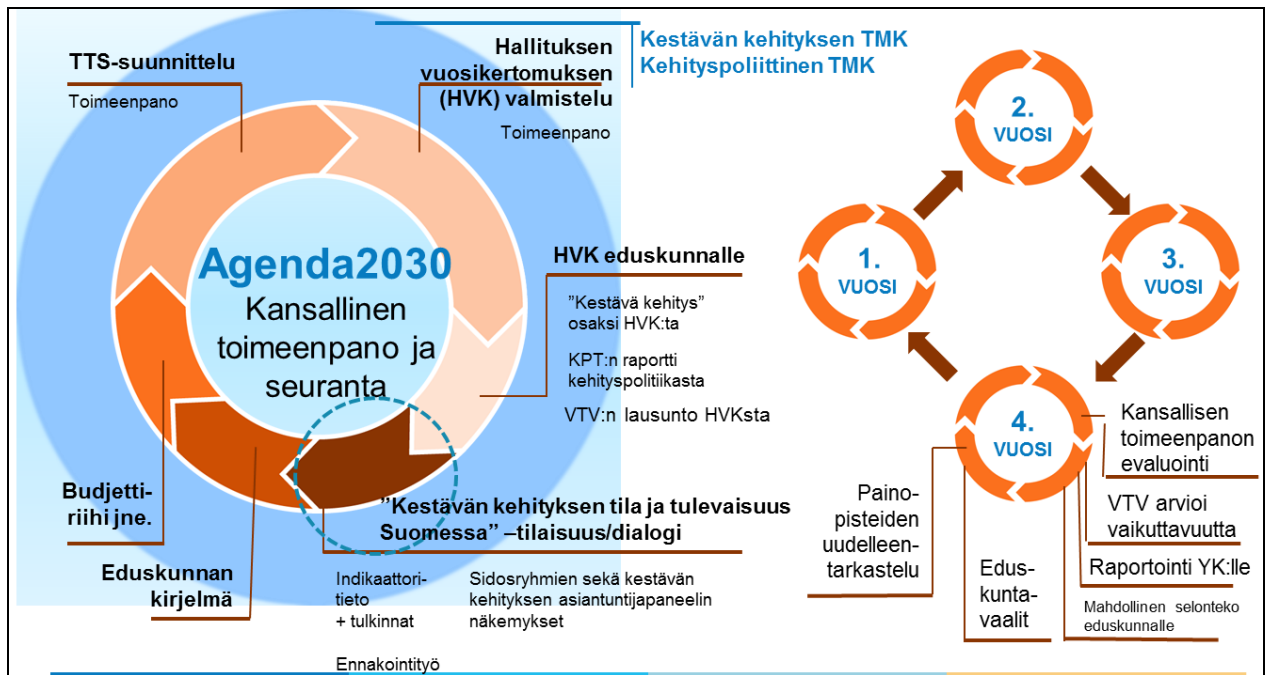
Tulkintakeskustelu tapahtuu rullaavasti siten, että joka kuukausi (pl. kesäkuukaudet) käynnistetään keskustelu jostain korista. Näin vuoden aikana käydään läpi kaikki korit, ja seurannasta aiheutuva työtaakka jakautuu myös tasaisesti vuoden eri kuukausille.

3.5 Kestävän kehityksen tila ja tulevaisuus -tilaisuudessa katsotaan vuosittain kokonaiskuvaa

Vuosittain toukokuussa järjestettävässä Kestävän kehityksen tila ja tulevaisuus -tilaisuudessa luodaan kokonaiskatsaus edeltäneen vuoden indikaattorimuutoksiin ja tulkintakeskusteluun.

3.6 Laajempi raportti laaditaan joka neljäs vuosi

Valtioneuvoston selonteon kohdan 4.4. mukaisesti joka neljäs vuosi laaditaan raportti tai vastaava asiakirja kestäväen kehityksen tilasta Suomessa. Tämä raportti luo pidemmän aikavälin ja laajemman kuvan siihen, miten Suomi etenee kestäväen kehityksen ja Agenda2030:n toimeenpanon suhteen.

Kuva: Kansallisen toimeenpanon seurannan ja arvioinnin vuosikello sekä kuvaus vaalikauden nelivuotissyklistä

4 Indikaattoreiden ja tulkinta-alustan käyttöönotto

Indikaattoreiden ja tulkinta-alustan käyttöönotto tapahtuu syksyllä 2017. Toistaiseksi ei ole vielä päätetty, missä järjestyksessä koreja tullaan käsittelemään.

4.1 Indikaattoreiden päivitys ja seurantajärjestelmän toiminnan arviointi

Indikaattoreiden päivitystä ja kehittämistä tehdään korien sisällä, ja korikohtaisia indikaattoreita voidaan muuttaa. Ensimmäisen vuoden aikana ilmenneitä päivitystarpeita tullaan käsittelemään kestävän kehityksen toimikunnan kokouksessa loppukevällä/kesällä 2018. Seurantajärjestelmän toimivuutta arvioidaan vuonna 2019 osana Agenda2030:n kansallisen toimeenpanon arviointia.

Liite:

Kestävän kehityksen seurannan kori- ja indikaattorikonaisuus

Seurannan asiantuntijaverkosto on yhdessä valtioneuvoston kanslian ja kestävän kehityksen toimikunnan sihteeristön kanssa päätyntä tämän asiakirjan liitteenä olevaan indikaattori- ja korikonaisuuteen, jolla syksystä 2017 eteenpäin seurataan kestävän kehityksen tilaa Suomessa.

Muutamien korien ja indikaattoreiden osalta tehdään vielä jatkotyöstöä. Jatkotyöstö tapahtuu seurantaverkoston työskentelyn aikana luoduissa avoimissa pienryhmissä VNK:n ja kestävän kehityksen toimikunnan sihteeristön koordinoimana ja myöhemmin määrittämän aikataulun puitteissa.

Korin nimi	Indikaattorit
Julkiset hankinnat ja kuluttaminen (Kytkeytyy sitoumuksen tavoitteisiin: 4. Kestävän yhdyskunnat ja paikallisyhteisöt 7. Luonnon kantokykyä kunnioittavat elämäntavat 8. Luontoa kunnioittava päätöksenteko)	<ul style="list-style-type: none">• Kulutuksen hiilijalanjälki (Indikaattorin kuvaus: Indikaattorilla seurataan kotitalouksien kulutusmenojen kasvihuonekaasupäästöjä.)• Kasvis-, liha- ja kalaperäisten elintarvikkeiden kulutus (Indikaattorin kuvaus: Indikaattori kuvaa kaupasta kotiin ostettujen ja itse tuotettujen tai kerättyjen elintarvikkeiden määrää henkeä kohti.)• Ensirekisteröityjen henkilö- ja pakettiautojen keskimääräiset hiilidioksidipäästöt (Indikaattorin kuvaus: Indikaattori kuvaa ensirekisteröityjen uusien henkilöautojen ja pakettiautojen sekä käytettyinä maahantuotujen henkilöautojen keskimääräisiä hiilidioksidipäästöjä.)• Yhdyskuntajätteen kehittyminen (Indikaattorin kuvaus: Indikaattorilla seurataan jätemäärien ja jätteiden käsittelytapojen muutoksia.)• (HUOM: Julkisten hankintojen kestävyttä ei tällä hetkellä seurata systemaattisesti. Tämä on kehitteillä. Sama koskee ruokahävikkiä.)
Resurssiviisas talous ja hiilineutraali yhteiskunta (Kytkeytyy sitoumuksen tavoitteisiin: 3. Työtä kestävästi 4. Kestävät yhdyskunnat ja paikallisyhteisöt 5. Hiilineutraali yhteiskunta 6. Resurssiviisas talous 8. Luontoa kunnioittava päätöksenteko)	<ul style="list-style-type: none">• Kasvihuonekaasut ja BKT (sisältäen hiilinielujen kehitystä koskevan kuvaajan)• Puuston kasvu ja poistuma• Uusiutuvan energian osuus energian loppukäytöstä• Tekesin rahoitus resurssitehokkaisiin ja hiilineutraaleihin ratkaisuihin• Luonnonvarojen kulutus, RMC (raw material consumption) jaottelu

<p>Luonnon ja ympäristön tila</p> <p>(Kytkeytyy sitoumuksen tavoitteisiin:</p> <p>7. Luonnon kantokykyä kunnioittavat elämäntavat</p> <p>8. Luontoa kunnioittava päätöksenteko)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Luonnon monimuotoisuus (Indikaattorin kuvaus: Indikaattori kuvaa luonnon monimuotoisuuden eli biodiversiteetin tilaa ja kehitystä Suomessa uhanalaisuus- ja elinympäristötietojen avulla ilmentäen ekosysteemien joustokykyä ja ekosysteemipalveluiden saatavuutta) • Vesien tila (Indikaattorin kuvaus: Indikaattori kuvaa vesiekosysteemien tilaa ja kehitystä) • Ilmanlaatu (Indikaattorin kuvaus: Indikaattori kuvaa ilmanlaadun kehitystä ja kotimaisia päästöjä ilmaan) • JATKOTYÖSTETTÄVÄNÄ/MAHDOLLINEN NELJÄS INDIKAATTORI: Luonnon- ja ympäristönsuojelun kansallinen ja kv-rahoitus. koostuisi kahdesta osa-indikaattorista: 1) Julkisen rahoituksen määrän vuosittainen kehitys kotimaisiin luonnonsuojelutoimiin, 2) Julkisen rahoituksen määrän vuosittainen kehitys kv-ympäristön- ja luonnonsuojelutoimiin ja -hankkeisiin, sisältäen myös kehitysyhteistyö- ja lähialueyhteistyöhankkeet.
<p>Asuminen ja yhdyskunnat</p> <p>(Kytkeytyy sitoumuksen tavoitteisiin:</p> <p>1. Yhdenvertaiset mahdollisuudet hyvinvointiin</p> <p>2. Vaikuttavien ihmisten yhteiskunta</p> <p>4. Kestävät yhdyskunnat ja paikallisyhteisöt</p> <p>6. Resurssiviisas talous)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Asumismenot (Indikaattorin kuvaus: Asumismenojen osalta on saatavissa vuosittain päivittyvää euroihin perustuvaa dataa. Indikaattoria voi disagregoida alueellisesti, tulotason ja perhetyyppin mukaan. Lisäksi aineistosta voi laskea esim. asumiskustannusrasitetta) • Yhdyskuntarakenteen eheys ja joukkoliikenteen toimintaedellytykset (Kuvaus: asukastiheys määritetään 250 m x 250 m tilastoruuduittain. Tarkastelu tehdään kaupunkiseututaajamien alueella. Vähintään 20 asukasta hehtaarilla on nähty asukastiheydeksi, joka tukee kannattavan joukkoliikenteen järjestämistä.) • Kotona asuvat yli 75 -vuotiaat • Päivittäistavarakauppojen saavutettavuus (Kuvaus: Indikaattorina määritetään enintään 500 metrin etäisyydellä lähimmästä päivittäistavarakaupasta asuvien osuus. Etäisyys päivittäistavara-kauppaan lasketaan suorana linnuntie-etäisyytenä.)
<p>Yhteiskunnallinen eriarvoisuus</p> <p>(Kytkeytyy sitoumuksen tavoitteisiin:</p> <p>1. Yhdenvertaiset mahdollisuudet hyvinvointiin</p> <p>2. Vaikuttavien ihmisten yhteiskunta</p> <p>3. Työtä kestävästi</p> <p>4. Kestävät yhdyskunnat ja paikallisyhteisöt)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tuloerot: Gini-kerroin ja kotitalouksien käytettävissä olevat tulot (Indikaattorin kuvaus: Kotitalouksien käytettävissä oleva tulo: Gini-kerroin ja pienituloisuusaste tulonjakotilastosta. Myös suurimman kymmenyksen tulokehitys mukaan.) • Perustoimeentulotukea saavien määrä (Indikaattorin kuvaus: Indikaattori kuvaa perustoimeentulotukea saavien lukumäärää. Lapsiperheet mahdollisesti mukaan tarkasteluun erikseen.) • Nuorten tyytyväisyys elämään (Kouluterveyskyselystä) • Kiintiöpakolaisten määrä ja kuntapaikkojen määrä

<p>Syrjäytyminen ja yhteiskunnallinen osallisuus</p> <p>(Kytkeytyy sitoumuksen tavoitteisiin:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Yhdenvertaiset mahdollisuudet hyvinvointiin 2. Vaikuttavien ihmisten yhteiskunta 3. Työtä kestävästi 4. Kestävät yhdyskunnat ja paikallisyhteisöt) 	<ul style="list-style-type: none"> • Työn tai koulutuksen ulkopuolella olevat nuoret (NEET) • Syrjinnän tai yksinäisyyden kokemus (THL + ESS European Social Survey/Eurobarometri) • Äänestysaktiivisuus • Suomen kehitys Corruption Perceptions- ja World Press Freedom -indekseillä
<p>Koulutus ja osaamisen kehittäminen</p> <p>(Kytkeytyy sitoumuksen tavoitteisiin</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Yhdenvertaiset mahdollisuudet hyvinvointiin 2. Vaikuttavien ihmisten yhteiskunta 3. Työtä kestävästi 5. Hiilineutraali yhteiskunta 6. Resurssiviisas talous 7. Luonnon kantokykyä kunnioittavat elämäntavat 8. Luontoa kunnioittava päätöksenteko) 	<ul style="list-style-type: none"> • Kestävän kehityksen päiväkodit, koulut ja oppilaitokset (Seurataan Vihreän lipun, oppilaitosten kestävä kehityksen sertifikaatin ja YK-koulujen määrällistä kehitystä vuositasolla) • Elinikäinen oppiminen ja koulutukseen osallistuminen (Vipusen tilaston "Perusasteen jälkeisen tutkinnon, ammatillisen tai ammatillisen korkea-asteen tutkinnon ja korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuus" pohjalta). • Tutkimus ja kehittämismenot, osuus BKT:sta • NIMI / TARKKA MUOTO VIELÄ TYÖSTETTÄVÄNÄ: Medialukutaito
<p>Terveyden edellytykset</p> <p>(Kytkeytyy sitoumuksen tavoitteisiin:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Yhdenvertaiset mahdollisuudet hyvinvointiin 4. Kestävät yhdyskunnat ja paikallisyhteisöt 7. Luonnon kantokykyä kunnioittavat elämäntavat 8. Luontoa kunnioittava päätöksenteko) 	<ul style="list-style-type: none"> • Koettu hyvinvointi eri väestöryhmissä alueittain (Hyvinvointikompassi: Elämänlaatunsa hyväksi tuntevien osuus (%), 20 - 64-vuotiaat) • Alueellisesti yhdenvertaiset ja tasa-arvoiset terveys- ja hyvinvointipalvelut (Hyvinvointikompassista Elämänlaatunsa hyväksi tuntevien osuus ja Palveluiden saatavuus-profiili, josta voidaan alueittain poimia vaikka mielenterveyspalveluiden saatavuus alueittain) • Sairastavuusindeksi (http://terveytemme.fi/avainindikaattorit/index.html) • Naisiin kohdistuva väkivalta (Tietoperusta vielä THL:n pohdinnassa) • JATKOTYÖSTETTÄVÄNÄ: nuoruusiän henkiseen hyvinvointiin liittyvä indikaattori, voisi olla esim. koulukiusaaminen. • HUOM: Ympäristön ja terveyden kytkentään liittyvä indikaattori

	<p>olisi tarpeellinen, toistaiseksi sopivaa ei löytynyt.</p>
<p>Työelämä, laatu ja muutos</p> <p>(Kytkeytyy sitoumuksen tavoitteisiin:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Yhdenvertaiset mahdollisuudet hyvinvointiin 3. Työtä kestävästi 5. Hiilineutraali yhteiskunta 6. Resurssiviisas talous) 	<ul style="list-style-type: none"> • Työelämän globaali vastuu (Indikaattori kuvaa suomalaisten yritysten globaalin liiketoiminnan (oma valmistus ja alihankintaketjut) vastuullisuutta. Se on komposiitti-indikaattori, joka sisältää seuraavia asioita: <ul style="list-style-type: none"> ○ Lapsi- ja pakkotyö: % Suomen suurista ja keskisuurista yrityksistä, joilla toimenpiteitä lapsi- ja pakkotyön torjuntaan; ○ Ihmisoikeuksien kunnioitus: % Suomen suurista ja keskisuurista yrityksistä, jotka tekevät ihmisoikeuksia koskevan riskianalyysin ja due diligence-prosessin; ○ Vastuulliset hankintakriteerit: % Suomen suurista ja keskisuurista yrityksistä, jotka ottavat yhteiskuntavastuukriteerit huomioon osana hankinta- ja ostopäätöksiä. • Työllisyyden laatu ja tuottavuus <ul style="list-style-type: none"> ○ Työllisyysaste (Tilastokeskus, työvoimatutkimus) ○ Työn tuottavuuden indeksitaso verrattuna OECD:n keskiarvoon (OECD) ○ Alityöllisten osuus väestöstä (Tilastokeskus, työvoimatutkimus) ○ Matalapalkkaisten osuus työssäkäyvistä (Tilastokeskus, palkkarakennetilastot) • Hyvä työelämä <ul style="list-style-type: none"> ○ Työn kuormittavuus (kokeeko työnsä fyysisesti tai henkisesti raskaaksi, työolobarometri) ○ Vaikutusmahdollisuudet työhön (kolmiosainen summamuuttuja, työolobarometri) ○ Oppiminen työssä (työpaikassa voi oppia koko ajan uusia asioita, työolobarometri) • Naisten keskiansiot miehiin verrattuna (Tilastokeskus, ansiotasoindeksi ja palkkarakennetilastot)
<p>Globaali vastuu ja johdonmukaisuus</p> <p>(Kytkeytyy sitoumuksen tavoitteisiin:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Yhdenvertaiset mahdollisuudet hyvinvointiin 2. Vaikuttavien ihmisten yhteiskunta 3. Työtä kestävästi 4. Kestävät yhdyskunnat ja paikallisyhteisöt 5. Hiilineutraali yhteiskunta 	<ul style="list-style-type: none"> • Suomen kehitysyhteistyömäärärahojen taso ja kohdentuminen <ul style="list-style-type: none"> ○ Kehitysyhteistyömaksatusten BKTL-osuus + euromäärä ○ Vähiten kehittyneisiin maihin kohdistettujen kehitysyhteistyömaksatusten osuus BKTL:stä + euromäärä ○ Lisäksi samassa indikaattorikuvaajassa voisi ehkä olla esim. uusien kehitysyhteistyöaloitteiden jakautuminen kehityspolitiikan painopisteisiin (prosentteina kokonaisuudesta) ja/tai ilmastorahoitukseksi raportoitavat kehitysyhteistyömaksatukset (prosentteina kokonaisuudesta. Tämän yksityiskohdat vielä pohdinnassa) • Suomen osallistuminen kansainväliseen kriisinhallintaan (kartta henkilömäärästä) • HUOM: Koriin tulee vielä kaksi muuta indikaattoria, näiden osalta työ ei ole vielä valmista.

6. Resurssiviisas talous 7. Luonnon kantokykyä kunnioittavat elämäntavat 8. Luontoa kunnioittava päätöksenteko)	